

NÉPNEVELŐ

A MAGYARORSZÁGI KATH. TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden héten egyszer, vasárnap.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre 6 K.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

VIII., Szentkirályi-utca 28.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szót, minden közlés után 6 fillér fizetendő.

Állandó hirdetéseknek nagyobb kedvezmény.

Kisebbségi hirdetésekre külön árszabás.

Egész oldal...kor. 50.— Negyed oldal...kor. 15.—

Fél oldal...kor. 28.— Nyolcad oldal...kor. 10.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Téged Isten dicsérünk...

Befejeződött országszerte a tanítás áldásos munkája. Pihen a tanító és tanuló egyaránt, hogy kimerült életerőiket a nyugalomban új energiával pótolják. Nevelt, tanított a magyar művelődés minden munkása az elmúlt iskolaévben is lelkesen, hogy hivatása kötelességeit legjobb tudása, lelki és testi erőinek megfeszítésével teljesítse. Csak ennek a lelkes, semmi fáradságot nem ismerő munkásságnak köszönhető azon általánosan elismert tény, amiről a mindennapi élet-tapasztalat tanuskodik, hogy a magyar közoktatás, különösen pedig *népnevelésünk* évről-évre örvendetesen előre halad. Valóban szívósan, a hivatásszeretettel, a hazafias buzgalom melegétől áthatva dolgozik a magyar tanítóság, hogy megfeleljen annak a várakozásnak, amelyet a nemzet a tanítóság *hazafias, nemzeti és gyakorlati* nevelő és tanító működésétől vár. A tanítóság igyekszik is ennek a követelésnek megfelelni. És hogy komoly igyekvése megtermi a kívánt gyümölcsöt, arról az országszerte megnyilatkozó elismerés szól. Pedig évről-évre nehezebb lesz a tanító működése. Új meg új terhek nehezedenek a tanító vállaira. Most már nem teljes a munkánk, már nem elég, ha csak az iskola négy fala között végezzük, ha mindjárt a legjobban is, legsikeresebben is tanítói teendőinket. A *néptanító, népnevelő* felada csakis most kezd kibontakozni teljesebb mértékben, amikor az új társadalmi eszmék, a népnek nemzeti szellemben való továbbképzése, a praktikus ismeretekben való tökéletesítése stb. arra szólítják a tanítót, hogy ott a nép között folytassa az iskolában megkezdett, az ifjúságnál folytatott munkáját.

Nagy és nehéz feladat pedig már az is, hogy az iskolában megfeleljünk a modern kor követelte kívánalmaknak. Mennyi akadállyal, mennyi nehézséggel kell megküzdenie a tanítónak, csak-hogy iskolai tevékenységét eredményessé tegye. Kevés ember van, aki a tanító életet sorvasztó munkáját kellően méltatni tudja. Mi is az a laikus

előtt, ha az a kis gyermek *írni, olvasni* megtanul. Pedig milyen gondos, odaadó munkájába kerül ez a tanítónak. Bizony nem tudja a nagyközönség érdeme szerint értékelni a mi munkásságunkat, de még a magasabb fokozatú iskolában működő tanításügyi férfiak sem.

A most befejeződött iskolaévben a korszakos nevezetűségű 1907. évi iskolai törvény rendelkezései szerint folyt már a tanítás. Nagy, mélyreható hatással lesz ez az iskola belső életére úgy a magyar nemzeti szellemű nevelés, mint a magyar nyelv sikeresebb tanítása tekintetében. De erős föllendülést fog a törvény eredményezni az iskola általános működésére is, mert a tanítóságot az államsegélyeknek igénybevételével fokozottabb iskolai tevékenységre fogja serkenteni, aminek eredményei a közel jövőben máris mutatkozni fognak. Nevezetes alkotás az elmúlt iskolaév folyamán életbe léptetett s a nem magyar tanítási nyelvű népiskoláknak szóló új *tanításterv*, amely teljes határozottsággal állapítja meg úgy az elérendő célt, mint a módot és anyagot, amellyel az elérhető.

Nevezetes év volt tehát a most befejeződött iskolaév az iskola *belső* életét érintően is. Az ítélet az új törvény rendelkezéseit illetően természetesen végleges nem lehet még. Minden kezdet és átmenet bizonyos nehézségekkel jár, azért a törvénynek a hatása csakis több évi gyakorlati alkalmazása után fog véglegesen kialakulni.

Örömmel olvastunk az év folyamán tanítóságunknak az iskolán kívül való működéséről. Ezen a téren különösen két irányban folyt a munka: a szabadtanítás és az analfabéták tanításának körében. Majdnem minden évnek megvannak a maga aktuális kérdései. Az elmúlt évben az említett két irány jegyében folyt az iskolán kívüli tanítói tevékenység. Itt is a kezdet nehézségeivel kellett küzdeni, miután új, eddig munkálatlan téren folyt a tanítás. De a kezdet megtörtént, most már biztosabb és ezzel könnyebb is lesz a haladás és nagyobb a siker is. Terjedni fog a jövőben a népet művelő mozgalom, mert ezután azokat is munkára

fogja buzdítani, akiket a kezdet nehézségei attól visszatartottak. Ezekre fog rúgni az országban azoknak a száma, akiket a tanítóság az iskolán kívül tanított és akiket az írás és olvasás tudásába bevezetett. Mindezzel pedig emelkedni fog hazánk népműveltsége, hogy megálja a versenyt bármely más nemzettel.

Megfeleltünk volna tehát hivatásunknak az elmúlt iskola évben is. A magyar tanítóság ezen lelkes munkája méltó ezek szerint arra, hogy sorsának intézői, tekintettel azon nagy nemzeti érdekekre, amelyeket a tanítóság szolgál, tekintettel arra a nehéz test-leiket emésztő munkára, amelyet végez, nagyobb jóakaratot, figyelmet tanúsítsanak iránta. Nem mondjuk, hogy nem javult a helyzet, de ki merné azt állítani, hogy a magyar tanítóság erkölcsi és anyagi tekintetben azon a fokon van már, amelyen neki nemzet-nevelő hivatásánál fogva állnia kellene. Különösen áll ez a *hűfelekezeti* tanítóságra nézve, amely bizony sokban megrövidül. Fizetésben, nyugdíj hozzájárulásban, előléptetésben, állami kedvezményben stb. Bizony nagyon rosszul esett mindnyájunknak a legutóbbi *elutasítás* is a vasuti kedvezményes utazás ügyében. Rosszul esett ez annál is inkább, mert olyan kiesiségről van szó, ami az államra nézve kiadással egyáltalában nem jár. Mert az utazást hivatásunk tökéletesebb teljesítéséhez szükségesnek tartjuk; mert önművelődni, közvetlenül tapasztalatokat gyűjteni akarunk.

Rosszul esett azért is, mert más pályabeliek, akiknek a haza megszentelt földjének a maga természetességében való megismerésére hivatásuk betöltéséhez nincs annyira szükségük, részesülnek már a kedvezményben. Minket pedig, akik a haza szépségeitől, a történelmi helyek emlékeitől megihletődni akarunk, hogy lelkünk benyomásait melegebben, hatásosabban közhessük a reánk bizott ifjúsággal: annyi kérdés, alapos megokolás után is *elutasítanak*.

De mi bizunk abban, hogy végre is megérlelődik mindenkiben annak az igazsága, hogy kulturát annak esakis hangoztatásával teremteni sohasem fogunk, hanem igenis meg fogjuk azt teremteni, ha a művelődésre a kívánalmak nagyságához mértén *áldozunk* is és ha a kultura munkásai iránt az ügyet megillető *előzékenységet* tanúsítunk.

Ezen hitben búcsúzunk ez elmúlt iskolaévtől, halálát adva a jó *Istennek* mindazon kegyelméért, amellyel munkánkat megáldotta.

Teged Isten dícsérünk...

M.

A népiskolai énektanításról.

III.

Lássuk már most az első hang és hangjegy ismertetésének gyakorlati kiviteletét.

A «Böm, böm bika» c. énekből indulunk ki.

Az I—II. osztályban már letárgyaltuk és ütemezve megtanítottuk. Most csak kérdezzük. Mit is szoktak mondani a gyermekek, ha meglátják a bikát? (Böm, böm bika vaskarika, Szénát kötök a szarvadra. Ugy vezetlek a vásárra.) Hát ha többen vannak egyszerre és énekelve hogyan mondják?

Énekeltejük ütemezve tömegesen és egyenkint, míg mindenki nem tudja. Azután szétválasztás és függetlenítés végett eljárszuk a dallamot harmoniumon vagy hegedűn, miközben a gyermekek ütemezve előbb hallgatják a dallamot, majd «la» szócskával piano éneklük. Újra kezdve, az első hang játszása és éneklése után megállunk s kérdezzük: Hány hangot énekelünk most? Énekeljük ismét az első hangot! Most tovább a másodikat! Melyik magasabb, mélyebb? Így észrevetjük, hogy minden hang egyforma. Ezután kérdezzük: Hány hangot énekelünk mindössze? Nem tudják, tehát újra énekeljük az egészet, s minden hang éneklésekor egy függőleges vonalat húzunk a táblára.

Idáig jutva föl vesszük az elbeszélés fonalát és elmondjuk, hogy egyszer meglátták a gyermekek a bikát az akolban. Oda mertek menni, mert tudták, hogy az akol sűrű kerítésén kijönni nem bír. A bika, amint meglátta a gyermekeket, mérgesen mozdult egyet és földig leütötte a fejét. De a gyermekek nem ijedtek meg és azt mondták rá: Böm. Mikor másodszer is morgott a bika, ismét azt mondták énekelve: böm. Harmadszor azt mondták: bi. Vajjon negyedszer mit mondtak, midőn a bika mordult és leütötte a fejét? Hát ötödször?

Most rámutatok az első vonalra és kérdem: Mit is mondtak először a gyermekek? (Böm.) Énekeljük mi is! Hát a bika mit csinált? (Morgott és leütötte a fejét.) Rajzoljuk tehát mi is a bika fejét a vonal alá:

• • • • •
Böm böm bi - ka vas - ka - ri - ka ...

Igy haladunk végig és hangjegyezzük az egész dallamot. Miután a hangjegyre mutatva néhányszor énekellettük, kérdezzük: Miért merték ezt énekelni oly közről a gyermekek? Mert a bika be volt kerítve. Tehát mi is rajzoljuk ide az akol kerítését:

— — — — —
• • • • •
Böm böm bi - ka vas - ka - ri - ka ...

Igy képezzük a vonalrendszer öt vonalát, a kerítés oszlopaiból pedig az ütemjelző vonalakat. És ezzel a hangjegyismertetés legnagyobb nehézségein könnyűszerrel átesünk!

A táblára írt hangjegyekről énekelletve kérdezzük: Mit jelent egy pont? (Egy hangot) Hát kettő, három stb.? Mit jelzünk e pontokkal? (Hangokat.) Miknek a jegyei ezek? Ha tehát

hangoknak a jegyei, hangjegyek. Ezután letörüljük a verset és megmondjuk, hogy az ilyen hangjegyek, mely az öt vonal alatt van és olyan, mint a bika feje «do» a neve. Mindjárt kikerestetjük e hangjegyet a himnus táblán, s nevére rákérdezzünk; majd magát a «do» hangot is kikerestetjük olyformán, hogy figyelmeztetjük őket, vaiahányszor az elsőnek megadott hangot hallják, az mindig a «do» hang és azonnal éneke j-e-k. Ez lesz az első hangtalálási gyakorlat. Vegül gyakoroltatjuk a hangjegyírást.

A következő énekórán tudatossá tesszük a kettősutemet, az egyolvasást, vagyis $\frac{1}{4}$ hangjegyet és ismertetjük a megfelelő szünetet. Azután következnek a 2-ik hang és lépcső a «Süss fel nap» c. énekkel és a kétolvasású ($\frac{1}{2}$) hangjeggyel kapcsolatban. Így haladva apró lépésekben minden erőlködés nélkül dolgozzuk fel a hangjegyszerinti énektanítás anyagát, mely nem kevésbé szükséges ahhoz, hogy népiskolai tanításunk általános emberképzést nyújtson.

Kokasd.

Kreskay János.

EGYESÜLETI ÉLET.

Zichy Gyula gróf püspök a tanítóegyesületek feladatáról. Öröm és lelkesedés tölti be a tanítók szívét, midőn lerázva az iskola porát, összegyűlnek, hogy a szigorúan vett hivatalos kötelességen felül, az egyesületi élet körében tevékeny munkát végezzenek a kath. nevelés és oktatás érdekében. De fokozza azután örömeiket és lelkesedésüket az a lélekemelő jelenet, midőn a főpásztor, az egyházmegye legfőbb tanítója megjelenik közöttük, hogy apostoli szeretetével eláraszsa, apostoli intelmeivel betöltse a hivatásáért élni és dolgozni tudó néptanítói lelkeket. Egy ily fenségesen szép látványnak volnunk tanúi Pécsen is az egyházmegyei rom. kath. tanítóegylet június 30-án tartott közgyűlésen. Zichy Gyula gróf püspök, az egyházmegye szeretett főpásztora, a *Magyarországi Kath. Tanítók Orsz. Bizottságának védőelnöke*, aki a magyar kath. tanítók vezére is, megjelent egyházmegyéje tanítói között és a következő lelkes és gyönyörű beszédet intézte hozzájuk: «Minél nagyobb s fenségesebb az az eszmény, melyért az ember küzd, annál nagyobb öröme és lelkesedése is, midőn azt láthatja, hogy a közös célt, a közös eszményért azonos érzések hevitének körülötte egy hatalmas tábor, mely örömet s dicsőségét éppen abban látja, hogy érette férfiasan küzdhet. Ez az érzés uralkodik most az én lelkemben, midőn egyházmegyéim általános tanítói körét első ízben látom magam körül és azt tapasztalom, hogy ez a hatalmas, ifjú egyesület, mely hívó szavamra két év óta áll már a munkában, felértette a vallásos és nemzeti tanításiügy intenzívebb munkájának eszméjét és célját, melyet seplegtelen lobogóra írva maga előtt hordoz. Mert célunk az, hogy emeljük és fejlesszük legdrágább kincsünket, szellemünknek várát: az iskolát: neveljük, ápoljuk mint édes gyermeket, aki nemcsak kegyelemkenyéren tengődik és sorvad, hanem szívünk melegéből, szeretetünk lángoló hevéből szív tartós életet. Erre van most szükség, mert tudjuk és értjük, hogy azé a jövő, kié az iskola. Az is célunk, hogy ezt az iskolát, melyet szívünk melegével ápolunk s fejlesztünk, olyan színvonalra emeljük mindenben, oly szellemet neveljünk meg benne, ugy körülbástyázzuk intézményeinkkel, hogy önmagát védje, hogy sem külső, sem titkos ellenség alá ne áshassa, hanem úgy álljon meg a tomboló korszellem közepett, mint a gránit-szikla a tajtékzó hullámok között. És végül főcélunk, hogy az iskolá-

ban Krisztus szellemétől teljesen áthevült, boldog s elégedett tanítókat lássunk, akik a nagy munkát ideális lélekkel végezik, mint akik felértik a munkakörüik roppant horderejét és örömmel töltjesítik a legszebb hivatást, mely a lelkek kialakítását tűzte maga elé. Eme nagy célokra fogtunk össze mindnyájan lelkesen, mert a közös célt csak öntudatos és közös munkával fogjuk elérhetni. Célunk nemessége hevítsen bennünket kitartó munkára, adjon erőt s lelkesedést, hogy az iskoláért minden áldozatot szívesen meghozzunk, hogy tanítók legyünk ne csak névleg, szóval, hanem életünkkel, egész műveltségünkkel: hogy boldogíthassuk ne csak önmagunkat, hanem azokat is, akik bennünk vezetőket látnak; hogy nyomába lépjük annak a Mesternek, aki mindnyájunknak örök példaképe, akinek áldását mindnyájunkra kérem. A püspök apostoli szavait Horvát Ignác igazgató-tanító világi elnök köszönte meg, aki ugyanekkor hódolattal adózott és a legbensőbb szavakkal köszönte meg a főpásztor azon atyai kegyét, hogy a Pius-internátus megalapításánál az egyházmegye kath. tanítóinak gyermekéi számára a tápintézetben elsőbbséget biztosított. A lelkes, igen tanulságos és eredményes gyűlésről a következő tudósítást adjuk: Hatalmas tábor gyűlt össze a székesegyházban, hol fél 8 órakor Wajdits Gyula egyházmegyei tanfelügyelő szentmisét mondott. Utána a körülbelül 200 tagból álló katolikus tanítói kar báró Szepessy püspök ércszobrához vonult, hol Bodonyi Nándor selyei tanító magasröptű, gyönyörű órában áldozott a nagy férfiú emlékének és a tanítóegyesület nevében babrkoszorút helyezett el. Elénekeltek a pápai és nemzeti Hymnust. Utána a belv. kath. kör dísztermében folyt le az emelkedett hangulatú, kiválóan fényes sikerű közgyűlés. Résztvettek a gyűlésen: Ember Károly lovag, a Kath. Tanügyi Tanács világi elnöke, a Kath. Népszövetség központi küldöttje Haller István, Urbányi József, az Orsz. Kath. Iskolaegyesület és a Sajtóegyesület kiküldöttje, vendégként megjelent Majorossy Imre, Pécs város iskolaszékének elnöke, Vörös M. nyug. tanítókép. int. tanár stb. Gróf Zichy Gyula megyéspüspök 10 óra előtt nyitotta meg a közgyűlést. A sürű előzésekkel megszakított lelkes beszéd s a nyomában felhangzó éjlenzés után Horvát Ignác székszári tanító, világi elnök köszönte meg megvespüspökünknek a megjelenését és beszédjét, majd Wajdits Gyula prépost-kanonok tartott tartalmas beszédet a hitvallásos iskolák fontosságáról, mely után kezdetét vette a tárgysorozat. Ember Károly lelkes szavakban üdvözli gróf Zichy Gyula püspököt, mint a kath. tanítók vezérét. Rámutatott a kath. tanügyi kulturális jelentőségére és a kath. tanítói kar nagy erkölcsi súlyára. Bejelent az Orsz. Tanügyi Tanács hossz. munkájának eredményeit: «A kath. tanítói legyelelmű szabályzat»-ot, amelyben a kath. tanítóság érdekei jogos és méltányos kielégítést nyertek. Kircz István teveli tanító Bátor Péter nyug. apari kántortanító fölött tartott nagyszabású emlékbeszédet, melynek keretében teljesen kiemelkedett a nagy tanító jellege, szorgalma, tudása és sokoldalú tevékenysége. Bátor János előterjeszti kiemertő titkári jelentését. Horvath I. előterjesztésére gróf Zichy Nándort örökös disztaggá, Dreisziger F. és Kóródy Miklóst tiszteletbeli tagokká választják — Utána megalakították a szakosztályokat. — Palyadjakat és dicséreteket nyertek Hal Viktór pécsváradi, Perier Mátyás tolnai, Kircz István teveli, Schmidt Miklós siklósi, Straub János nagymányoki kántortanító. Utána a Kath. Népszövetség központi kiküldöttje, Haller István tartotta meg gyakorlati és lelkes beszédét, melyben a Kath. Népszövetség fontos kulturális feladatát fejtegette. A lelkesedés hatalmas erővel tört ki és bizonyára megtermi méltó gyümölcsét. Urbányi József a kath. Iskolaegyesületről és a kath. sajtóról tartott érdekes és lelkes beszédet. Székely Márton előterjesztette ezután a pénztár jelentését. Felolvasta ezután Dreisziger F. kalocsai képezdei tanár levelét, melyben a vallásos nevelésről értekezik. Felolvasta még gróf Zichy Nándor levelét, melyben köszönetet mond örökös disztaggá való megválasztásáért. Kóródy Miklós képezdei tanár mondott ezután szívéllyes köszönetet tb. taggá történt

megválasztásáért. Nagy vita indult meg Schell Antal plebánosnak a tanítói fizetések behajtásáról szóló indítványára fölött, melyben résztvettek Szentkirályi Ede, Ember Károly, Wajdits Gyula stb. E vita után Horváth Ignác világi elnök szép beszéd keretében zárta be a közgyűlést.

IRODALOM.

A Szent-István-Társulatnak az 1908—9. iskolákre érvényes hivatalos tankönyvjegyzéke kívánatra ingyen és bérmentve haladéktalanul megküldetik. Tartalmazza az elemi és felsőbb nép- és polgári iskolák, tanítóképzők és egyéb oktatási intézetek használatára egyházhatósággal és miniszterileg is engedélyezett tankönyveket és tanszereket.

Értekezések a társadalmi tudományok köréből. A Magyar Gazdaszövetség Budapesten a Köztelken folyó évi április elején a tanítóképzőintézeti tanárok és erdőtisztek részére társadalmi tudományi tanfolyamot rendezett, amelynek előadásait, gróf Apponyi Albert megnyitó beszédével együtt, most 280 oldalra terjedő esirős kötetben adta ki. Az erkölcsi nevelés jelentőségét dr. Giesswein Sándor fejtegeti. Dr. Weszely Ottón az oktatás szociális fontosságáról és különösen a szocialistáknak külföldön az iskolára gyakorolt irányító befolyásáról rajzol áttekinthető képet. A nemzeti eszmét Jamesó Benedek avatott tolla fejtegeti. Sebastyén Gyula pedig kitűzi a történelem tanításában szem előtt tartandó szociálpolitikai szempontokat. A nemzetgazdasági részben dr. Gadl Jenő a gazdasági élet kibontakozási folyamatát és a mai munkafelosztás rendszerét mutatja be. Földes Béla a kapitalizmus jellegét, előnyeit és kényszerűségeit tárgyalja. Dr. Czettler Jenő a mezőgazdasági szociálpolitika kereteit rajzolja meg. Baross János a magyar parasztszocializmust jellemzi, sajátosan kifejezett nemzeti vonásainak keretében. Rényi József a közigazgatás szociális feladatait ismerteti, Geöcze Sarolta pedig a népjóléti intézményeket. A szövetkezeti értekezések keretében Bernát István mesteri tömörséggel rajzolja meg ennek az intézménynek gazdasági, társadalmi és népnevelő hatásait, folytonos tekintettel az elért eredményekre. Ugyanezt a szemlélet teljesíti Meskó Pál előadása, főképpen a fogyasztási és földbérleti szövetkezetekre vonatkoztatva. Végül dr. Molnár István fejtegeti azokat a feladatokat, amelyeket a tanítók támogatásával a falusi elemi iskola keretében meg lehetne oldani a nép javára, ha a tanítóság komolyan és céltudatosan beszegeznék a 70^oig földje után élő magyar nép agrárius érdekeinek tevékeny szolgálatába. A könyv ára 3 korona. Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál.

Katholikus iskoláink jogi természete, vagyis hogyan biztosítsuk azok kath. jellegét. Az idevágó teljes szövegű törvények, döntvények, rendeletek, hitközségi önkormányzati alapszabálytervezet és ügyirati mintákkal fűszerezve. Irta Jeszenák Gábor báró. Az iskolák elkészítésének és azután államivá tételének eszméje, midőn ma szinte a levegőben uszlik, rendkívül fontos ügy reánk katolikusokra nézve. Katholikus iskoláink biztosítása és államosítása elé mentül erősebb gátaknak az emelése. Egyik-másik kir. tanfelügyelő, nem tudni mi okból, az államosítás felé iparkodik terelni a vármegyei közigazgatási bizottságokat, amelyek nem egyszer, ha csak előzetesen föl nem világosítottak, jóniszemüleg követik a kir. tanfelügyelőket és így akarataik ellenére is közreműködnek az ily sérelmes határozatok meghozatalában. Nagy hasznára van ez a könyv a védelemnek ott, ahol a kath. iskolákat az ilyen intézkedésekkel szemben megvédelmezni szükséges. Azért őszintén és melegen ajánljuk a könyvet a kath. iskolai hatóságok

figyelmébe. Ára 1 kor. 50 fillér. Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál.

Erdősi Károly: «Szociális vezérkönyv» kath. legény, ifjúsági és munkasegyesületek alakítására és vezetésére. Ára költve 4 korona. Aki áldatosan akar elnöki vagy vezetői hivatást betölteni, annak nélkülözhetetlen e vezérkönyv. Míg egyrészt felkarolja a gyakorlati tevékenység minden aprólékos részletét is, másrészt elnökök számára irt utasításai — *legyen bárki bármilyen egyesület elnöke vagy vezetője* — rendkívül találók. Nagy sikerrel használhatják e vezérkönyvet a Patronage-ok vezetői is. Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál.

Bodnár Gáspár: Az iparos tanoncok vallásoktatásáról. Vezérkönyv az iparostanoncok vallásoktatásához. Második kiadás. Ára 3 korona. Minél fenyegetőbb lesz a szociáldemokrácia hatalma, minél nagyobb tömegeket kerít hálózába az istentagadás és hazátlanság, annál jobban érezzük a tanoncok nevelésének és tanításának fontosságát s annál inkább megsínyli társadalmunk a nevelés és tanítás körül elkövetett mulasztásokat és hibákat. Mikor a szociáldemokrata agitáció napról-napra növekvő gondot fordít az «ifjú munkások» szervezésére, a keresztény munkának s az ebben mindig előjáró katolikus gondoskodásnak is fokozott erővel s intenzitással kell végbemenni. A munkában természetesen legfontosabb a *mikéntnek* kérdése, mert okos körültekintő módszerrel könnyen lehet boldogulni még teljesen elvesztett hitt területeken is. E tekintetben igen becses útmutatásokkal szolgál Bodnár Gáspár könyve. Első részében az iparostanoncok oktatásának elméleti részével végez. Megállapítja az oktatás feladatait, az azt előmozdító és hátráltató körülményekkel szemben való viselkedést, a tananyagot és a részletes tantervet, a második részben pedig az első rész elvei szerint készült próbaelőadásokat közöl. Gyakorlatlan kezdők nem lehetnek eléggé hálásak szerző és hasznos munkájáért, de a tapasztalt hitoktatók nagy haszonnal forgathatják. Három koronáért megrendelhető a Szent-István-Társulat könyveskereskedésében.

A Kath. Tanítók Orsz. Bizottságának augusztusi közgyűlése.

Értesítés és kérelem.

Az Országos Kath. Tanügyi Tanács a napokban dr. Szentgyörgyi Jordán Károly elnöke alatt elnökségi ülést tartott, melyben a világi elnök előterjesztésére e-határozta, hogy a f. év augusztus hónap 27-én tartandó közgyűléssel kapcsolatosan a természet utáni népiskolai rajztanítás, valamint a női kézimunka- és slójdoktatás mai fejlett módszerét — egyes iskolák hatóságainak szívesességéből — szűkebb keretű, de karakterisztikus típusokban bemutatja a gyűlésen résztvevő tanítóknak. Ezzel is fokozni óhajtván az országos központi ülés pedagógiai értékét, jelentőségét. A kiállítás két részből áll:

I. Az *elméleti* rész bemutatja az illető tárgy oktatására vonatkozó irodalmat. Ezért tisztelettel kérjük, hogy az említett tárgyak oktatására vonatkozó pedagógiai műveket (lehet külföldi is), vezérkönyveket, mintákat, tanítási szereket a kiállítani szándékozók a rendezőbizottságnak aug. 15-ig beküldeni szíveskedjenek.

II. A *gyakorlati* rész a kiállító iskola egyes osztályainak tanítási menetét tünteti föl az illető tárgyakból: tehát nem sok tárgy kiállítása lesz a cél, hanem a tanítás eredményének fokozatos feltüntetése, az egyes tanítók, illetve iskolák sajátlagos tanítási menetének megfelelően. Igen kívánatos volna, hogy az egyes kiállító iskolák az érvényben levő *részletes lecke-tervet is csatolják a növendékek készítményeikhez*. Így teljesebb lesz az a pedagógiai érték, amit egy-egy iskola ilyen karakterisztikus kiállítása a szemléelő pedagógus tanító előtti képvisel.

A bejelentett tárgyak aug. 15-ig a rendező-bizottsághoz küldendők. Hangsúlyozzuk, hogy nem annyira terjedelmes, mint inkább értékes, osztályonként egy-egy növendék munkájában feltüntető öntudatos rendszer fokozatait kívánjuk a kiállítás egyes részleteiben feltüntetni.

A kiállítás fölött egy a közgyűlés által kiküldött zsűri mond véleményt s ez a bizottság itéli majd oda az I., II. és III-ik díjat, illetőleg dísz- vagy elismerő oklevelet.

A bejelentések és mindennemű tudakozódás az «Országos Kath. Tanügyi Tanács irodája» címen Budapest, VIII. Szentkirályi-u. intézendők aug. 1-ig.

Budapest, 1909. július 2.

Országos Kath. Tanügyi Tanács irodája.

VEGYESEK.

Tanszereket és teljes iskolai berendezéseket jutányosan és előnyös fizetési feltételek mellett szállít s költségvetésekkel készséggel szolgál a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése r. t. Budapesten.

Giesswein Sándor dr. prelátus. A magyar kath. tanítószolgálat bizonyára általános örömmel fogadja a hirt, hogy X. Pius pápa Őszentisége Széchényi Miklós gróf győri megyéspüspök előterjesztésére Giesswein Sándor dr. apátkanonokot, a Szent-István-Társulat alelnökét és az Országos Katholikus Magyar Iskolaegyesület ügyvezető elnökét, az országos értekezlet ünnepelt tudóst házi prelátusává nevezte ki. Fogadja a kitüntetett tudós egyházi férfiú a magyar kath. tanítószolgálatnak őszinte üdvözlését a jól megérdemelt magas kitüntetés alkalmából.

A kath. polg. leányiskolák tantervjavaslata. Az Országos Kath. Tanügyi Tanács elnöksége június 26-án ülést tartott, melyben a kath. polgári leányiskolák tantervére vonatkozólag teljesen a lapunk által képviselt álláspontra helyezkedett. Kimondotta, hogy mindaddig, míg a tantervjavaslatot a nagyméltóságú püspöki kar meg nem erősíti, a kath. tankönyvizsgáló bizottság csakis a régi, tehát az érvényben levő kath. polgári leányiskolai tanterv alapján engedélyezhet ily iskolák használatára tankönyveket. Az a véleményünk, hogy az új tanterv a keresztény nevelés és oktatás érdekeire való tekintettel is már csak az 1910—11. tanévre adható ki kötelezően, amennyiben annak végrehajtásához megfelelő kath. polg. leányiskolai tankönyvek is szükségesek, de amelyekről az ily könyvek kiadására első sorban kötelezett Szent-István-Társulat az új tanterv megerősítése előtt véglegesen nem is intézkedhetett.

Katholikus gyermekvédelem. A «Keresztény Szeretet Országos Gyermekvédő Műve»-t már bemutatott olvasóinknak. Most évi közgyűléséről adunk hirt, mely a múlt hóban folyt le dr. Rajner Lajos püspök ált. érseki helytartó elnökelete alatt, ki ezt a nagyon is korszerű intézményt létrehozta. A budapestiek és talán a vidékiek is emlékezhetnek rá, milyen karnevált csaptak ligáék az idei április első napjain, az ü. n. gyermek-

napokon. Aki nem tudta, hogy mire gyűjtenek, azt hitte, hogy április elsejét járják a nagyközönséggel. Szinte az izléstelenségig fajult el ez a gyűjtés, a közönségre mintegy ráerőszakolták a jótékonyt és aki a reklámhősöknek ki akart térni, inzultusoknak volt kitéve. Nem csoda, ha a pénz csak úgy folyt és a mi gyermekvédelmünk nagy lépést haladhatna előre csupán azon pénzből, amit ily módon a katolikus társadalom kiadott. E nagy hü-hóval szemben az esztendő gyűlés talán túlszerénynek látszik, még inkább az eszközök, melyekkel a kath. gyermekvédő egyesület operálni akar. A pénztári jelentés szerint az egyesületnek 16 ezer korona tőkéje van. Még a kezdet kezdeténél vagyunk tehát. Jelentős mozzanata a gyűlésnek az elnöklő püspök úr buzdító szavain kívül a központi bizottság megalakítása. Ennek feladata, nézetünk szerint, behálózni az egész országot és ha a százazrekre menő lelenygermekek teljes eltartásáról még nem is álmodozhatunk, egy ilyen országos szervezet sokat menthet meg a vallásérköcsi nevelés számára és megakadályozhatja azt, hogy felekezeten kívüli vagy nem-katholikus vallásban neveltesse a lelenygermekek, ha a liga szervezetébe tartoznak is.

Tilalom a dohányzás és az alkohol élvezete ellen. A brittek gyakorlati érzékére vall, hogy a dohányzás és alkohol ellen való küzdelemben az elvi vitáknak meddő folytatása helyett a cselekvés terére léptek, midőn folyó évi április elsején életbeléptették a gyermekvédelmi törvényt, melynek 133 fejezetéből a 3. és 5. szakasza foglalkozik a fentebbi kérdésekkel. *Eszerint minden 16 éven aluli egyénnek tilos az utadn a dohányzás és tilos az ilyenek részére a szivar, cigaretták és dohány elárúsítása is.* A tilalom áthágóira oly nagy büntetést szab a törvény, hogy az elárúsítók kapzsisága a törvényhozók szándékát meg nem hiú-íthatja. *Túlva van továbbá alkoholtartalmú italoknak kiszolgáltatása 14 éven aluli gyermekek részére, akiknek egyébként a korcsmák küszöbét sem szabad átlépniök.* Ezt a törvényt bizonyára mindenütt utánaozni fogják: vajha rá kerülne erre a sor mentül előbb nálunk is.

A nemi felvilágosítás kérdése Németországban állandó érdeklődés tárgya. Növekedik azok száma, akik pedagógiai követelménynek állítják a fölvilágosítást: viszont a módban nagyon eltérnek. A lányoknál — mondják — az anya tanácsai elégségesek; a fiúk kevésbé hallgatnak atyjukra, aki tényleg sokszor rosszul is van képesítve az ilyen tanácsadásra. A bajor minisztérium volt a német birodalomban az első, mely a nemi kicsapongások következményére felhívta az iskola figyelmét (1897. jan. 22. rendelet). Tíz évvel később a *Deutsche Gesellschaft zur Bekämpfung der Geschlechtskrankheiten* mannheimi kongresszusát egészen a sexualis pedagógiának szentelte (l. a társaság jelentését: «Jahresbericht» 1908.) A kongresszus határozata megköveteli az iskolától, hogy az értelmi nevelésen kívül mozdítsa elő a testi élet és a jellem biztos fejlődését és közöje a tanulókkal a nemi élet elemi tényeit, amint a növény- és állatvilágval: de ez utóbbit, valamint a kicsapongások veszedelmeinek föltárását az iskola csak nemi érettség éveire tartsa fenn. A porosz kultuszminisztérium képviselői kijelentették, hogy a kicsapongások veszedelmei sohasem képezhetik az iskolai oktatás tárgyát, hanem csak általános figyelmeztetést kell adni azoknak, akik már az iskolát befejezve az életbe kimennek. Az egyik képviselő, Matthias titkos tanácsos különösen egy szempontot emelt ki, amely nagy tetszést is aratott: «valamennyi egészségügyi kongresszus erősen hangsúlyozza a túlterhelés veszedelmét, de elfelejti, hogy ha az erős fickókat meg kell nyernünk az önuralomnak, megnyerjük egyszermind őket a munkának is.» A mannheimi kongresszus eredményeképp több német állam rendeletet bocsátott ki, mely elrendeli vagy ajánlja a nemi fölvilágosítást az *abitiuriensek* számára.

Papi és tanítói jubileum. Lélekemelő ünnepélyt rendezett május hó 26-án az egyházmegyei tanítóegyesület letenyei köre Felsőszemenyén. A tanítók tömeges

megjelenése, az érdeklődők nagy száma nem egyszerű tanítógyűlést jelzett, hanem sejtette, hogy itt valami ünnepség készül. Igen, a község szeretett plébánosának, *Erkinger István* papságának és a község kántortanítójának, *Illás Gézá*nak tanítósa 25 éves jubileumát ünnepelte a kör. Az ünnepélyes szentmisén a helybeli iskola növendékei a jubiláns tanító vezetése alatt szép összhangzatos kétszólamú énekeket adtak elő. A szentmise után főt *Tóth János* esperes ker. tanfelügyelő megható szavakkal emlékezett meg a jubiláns plébános érdemeiről és egyúttal átadta neki a megyés püspök ur ömlesztésének elismerő leiratát, melyben 25 éven át teljesített példás munkásságáért elismerését nyilvánította a jubilánsnak. Ezután az ünneplő közönség a feldisített iskolaterembe vonult, hová a tisztikar főt *Tóth János* esperes ker. tanfelügyelő vezetése alatt a jubilánsokat ünnepélyesen meghívta. A «Himnusz» elhangzása után *Steiner Károly*, a kör buzgó és tevékeny elnöke, igen szép szavakkal méltatta mindkét jubiláns érdemeit. Majd ismét *Tóth János* esperes ker. tanfelügyelő igen szép beszéd kíséretében nyújtotta át megyés püspök ur ömlesztésének elismerő leiratát a jubiláns tanítónak. Ezután a növendékek és az ifjak alkalmi versekkel üdvözölték a jubilánsokat. Az ünnepeket elérkezésvélve köszönték meg a felsőbb elismerést és az egybegyűlteket üdvözölését. A «Szózat» elhangzása után maradandó emlék gyanánt az összes ünneplők lefénnyképeztették magukat. *Peintler Géza* jegyző.

Tanítói jubileum. Esztergom sz. kir. város iskolaszéke a tanítótestület és a növendékek közreműködésével *Halmi János* igazgatótanító 41 éves tanítói működésének emlékére 1909. év június hó 28-án délelőtt 10 órakor a városház dísztermében fényes ünnepélyt rendezett. Az ünnep következő tárgysorozattal folyt le: Üdvözlő dal. A legkedvesebb ajándék. Irta: *Pintér József* róm. kath. hittanhangzó. Szavalt: egy növendék. Köszöntő. Irta: *Pintér József*. Szavalt: egy növendék. Tulipándal. Tanítók üdvözlése. Mondta *Szölgyéni Gyula*. Búcsúdál. *Fimmer Imre* polgármester, iskolaszéki elnök megható beszédet intézett az ünnepelthez. A megható ünnepélyt a Himnusz zárta be.

Halálozás. *Baranyó Györgyné* szül. Csiffány Aranka f. év. június 24-én tanítói működésének ötödik, boldog házasságának második évében a halotti szentségek ájtatos felvétele után elhunyt. A kora elhunytat gyászolják férje, fia, és édes atyja *Csiffány Sándor* nyug. kath. tanító. Az örök világosság fényeskedjék neki.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Besztercebányai egyházmegye.

A szebedrázsi (u. p. Privigyé, Nyitra m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme a legújabb díjlevél szerint: községtől 442 kor., ismétlő iskoláért 50 kor., 4 öl tűzifa hazaszállítva 28 kor., 6 kat. hold legelő 12 kor., 24 pozsonyi mérő rozs-árpa 120 kor., 1300 lélek után stóla legkevesebb 60 kor. misepénz, offerák 60 kor., ostyasütésért két pozsonyi mérő búza és 14 kor., iskolafűtésre minden

tanköteletből (70—80) 80 fillér. Háromszobás lakás melléképületekkel, kert helyett egy szántóföld. Fizeték-kiegészítés 1000 koronáig folyamatosan. Oklevéllel felszerelt kérvények július 18-ig a plébániahivatalhoz küldendők, amikor a választás is meg fog tartatni. Személyes megjelenés előnyös. 302 1—1

Csanádi egyházmegye.

Elek (Arad m.) a róm. kath. kántori állásra pályázat hirdetik. Javadalma: 1. Természetbeni lakás. 2. 1000 korona készpénz. 3. Tíz magyar hold szántóföld haszonélvezete a hozzátartozandóival együtt. 4. Körülbelül 100 korona az alapítványos misék után. Ezen járandósággal a stólailetek meg van váltva. A népének német. A gregoriánus zeneismeretbeni jártasság megkivántatik. A kántori képesítéssel felszerelt kérvények július hó 10-ig dr. *Kramp János* főespereshez küldendők be. A választás július hó 14-én délelőtt tíz órakor a próbaének megtartása után fog megtörténni. 298 1—2

Győri püspöki megye.

A sarródi róm. kath. népiskola osztálytanítói állására pályázhatnak okl. nőtlen tanítók. Fizetés 320 kor. és 680 kor. államsegély, Butorozott szoba. Kertilletmény fejében: fűtés, takarítás. A rábizott osztályt vezeti, ismétlősök egyik nemét tanítja. Pályázati határidő: július 20. Választás: július 25. délután. A kérvények: *Tóth István* plébánoshoz, Fertőszéplak (Sopron m.) küldendők. 301 1—2

Lajtaszék róm. kath. iskolaszéke magyar-német tanfelügyelő osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: államsegélyből 900 kor., a községtől: 100 kor. Kertilletmény címén 20 kor. a községtől, lakás. Köteles az első tanteremben (I.—II. osztályt) tanítani; ha férfitanító, a kántoriakban is segédkezni. Pályázati határidő július 14. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Lajtaszék (Sopron megye). Pósta: Lajtapardány. *Kálnoki József* iskolaszéki elnök. 300 1—1

Nagyvárad latin szert. egyházmegye.

A szilágycsehi róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: a hitközségtől 280 korona, az egyházmegyei alapítványok kamataiból 327 korona 48 fillér, az egyházmegyei Jöppénztárból 100 korona, az alapítványi szentmisék után 25 kor. 44 fillér, a failletmény értéke 20 korona, mintegy 15 korona stólaajóvedelem, a fizetés kiegészítésére államsegély fog kérelmeztetni. A tanítói lakást képezi: két szoba, konyha, kamara, pince és kert. Pályázók kötelezően felszerelt kérvényeiket július hó 20-ig küldjék a róm. kath. iskolaszéki elnökségének Szilágycsehbe. Az állás a megerősítés után azonnal elfoglalandó. *Róm. kath. iskolaszék.* 297 1—1

Pécsi egyházmegye.

A bonyhádvarasdi róm. kath. ujonnan szervezett osztálytanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: 900 kor. államsegély, 100 korona a hitközségtől, 1/4 holdnyi kert, szép lakás, mely áll: egy előszoba, két szoba, egy konyha s egy kamrából. Kötelességei: az I., II., III. vegyes osztály vezetése, az ismétlőiskolákat a kántortanítóval felváltva tanítani, szükség esetén a kántoriakban segédkezni, a gyermekeket a templomba s körmenetekre kísérni, ott reájuk felügyelni s végre köteles a pécs egyházmegyei tanítóegyesületnek tagjává lenni. A megválasztott tanév közben állását nem hagyhatja el, kivéve, ha kántori állásra választatik meg. A kérvények az iskolaszéki elnökhöz Bonyhádvarasdra u. p. Kisdorog, Tolna m. július 18. küldendők. Választás

július 26. lesz. Az iskola tannyelve magyar, de a német nyelv a pályázóra kötelező. Az állás f. é. szeptember 1-én elfoglalandó, a mely naptól a fizetés esedékes. *Dubniczky László* iskolaszéki elnök. 299 1—2

Bár (Baranya m., Mohács mellett) róm. kath. iskolaszéke a nyugdíjaztatás folytán megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet. *Jövedelme*: rendes lakáson és kerten kívül az új javadalmi jegyzőkönyv szerint 176 korona államsegéllyel kiegészített 1000 korona. A kántori fizetésjavítás 100 kor., a földmunkaváltság 100 kor. A földeket és réteket a tanító maga műveli. *Tannyelv*: magyar-német. Személyes megjelenés kántori próba miatt július 9-ig bezárólag megkívántatik; az utiköltség nem lesz megtérítve. A megválasztott köteles a «Pécsegyházmegyei róm. kath. Tanítóegyesület»-be mint rendes tag belépni s az egyesület alapszabályainak magát alávetni. Az állás a megerősítés után azonnal elfoglalandó. A kérvények július 9-ig bezárólag a *bári plébániahivatalhoz* küldendők. 285 2—2

Vokányi (Baranya m.) ujonnan szervezendő harmadik tanítói állásra pályázat hirdettetik. *Jövedelme* 1000 kor. készpénzben és lakás. A tanítási nyelv magyar, de kívánatos a német nyelv tudása is. Felszerelt kérvények *július 24-ig* a vokányi róm. kath. iskolaszékhez küldendők. 304 1—1

Szatmári egyházmegye.

A nyiresaholyi (Szatmár m.) róm. kath. népiskolánál megüresedett másodtanítói állásra pályázat hirdetik. *Javadalma*: a hitközségtől 100 korona; 300 kor. államsegély; 20 kor. kertváltság címén; természetbeni lakás. Kötelessége az I. és II. oszt. tanítása, szükség esetén a kántor helyettesítése. A pályázók kellően felszerelve kérvényeiket *július 10-ig* főt. *Vanyek Ferencz* esperes úrhoz Fehérgyarmatra küldjék be. 496 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Mány (Fejér m.) róm. kath. népiskolánál tanítói állás van üresedésben. *Javadalma*: 600 kor. havi előleges részletekben a hitközségtől, 40 kor. tüzelőfa helyett. Államsegély 360 kor., bútorozott szoba. Németül tudók előnyben részesülnek. Szükség esetében kántoriakban segídezni köteles, úgyszintén az ismétlősök tanításában. Kérvények *július 10.* határnappal róm. kath. plébániahivatalnak, Mány, küldendők. *Az iskolaszék.* 287 2—2

A mányi rkath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. *Javadalom*: 8 h. 98 négyzögöl szántóföld és rét = 24250 kor. Párber: 168 kor. Ismétlősökért: 40 kor. Tüzelőfa és egy kocsi széna értékében és alapítványi misék után: 76 kor. Stóla és egyéb mellékes 50—60 kor. Lakás: 2 szoba, 2 konyha, kamara, pince, istálló, nagy kert. Államsegélyért folyamodunk. Kötelmei: az egyik tanteremben a III—VI. osztályu tanulók oktatása, novembertől—márciusig az ismétlősök tanítása hetenként kétszer 2 órán keresztül, a kántori teendők ügyes és pontos teljesítése a követelményeknek megfelelőleg. Istentisztelet: német-magyar. Német nyelv tudása szükséges. Választás: *július 12-én* délelőtt 10 órakor. Személyes megjelenés kívántatik. Állás 8 napon belül elfoglalandó. Kérvények az iskolaszékhez intézve: Róm. kath. Plébániahivatalnak, Mány, Fejér megye címzendők. 286 2—2

Szombathelyi egyházmegye.

A baksafalvai róm. kath. népiskolánál az ujonnan szervezett III. tanítói állás betöltendő. Pályázhatnak férfitanítók oklevéllel. *Jövedelme*: 100 kor. az egyh. közs. pénztárából, 900 kor. államsegély, egy bútorozott szoba (egyelőre) és fűtésre az iskolások által hozott fa, mely-

nek egyrészével a tanterem is fűtendő. A tanterem és lakás egyelőre bérházban lesz, míg az iskolaügy rendezést nyer (1910). Kötelessége lesz: az iskolaszék által reábizandó osztályok vallás-erkölcsös nevelése és tanítása; a gyermekeket kellő időben templomba vezetni, ott reájok felügyelni, és a kántortanítót, akadályoztatás vagy szükség szerint a kántorságban előforduló ténykedésekben helyettesíteni, illetve azokat önállóan végezni. Kellőkép felszerelt kérvények főt. plébános, iskolaszéki elnök úrhoz Baksafalvá-ra, u. p. Szent-Elek. Vas m. *augusztus 1-ig.* Mb. *Czadilek Henrik* iskolaszéki jegyző. 295 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Miklósi-i (p. Nágocs) róm. kath. iskolánál jelen évben szervezendő osztálytanítói állásra pályázatot hirdetik. *Jövedelme*: egy bútorozott szoba fűtéssel; 1000 kor. fizetés államsegéllyel; 20 kor. kertiletmény. Tannyelv magyar, de németül is kell tudni. Pályázhatnak férfiak és nők, kik oklevéllel rendelkeznek. Pályázati határidő *július 15.* Állás október 1-én elfoglalandó. *Karbuczky Károly* plébános. 294 1—1

45 éves nyug. tanító, kath. kántori, esetleg jobb segédkántori állást keres. Mindent önállóan végez. Cim a kiadóban. 303 1—3

Helyettest keresek július 14-től augusztus 22-ig terjedő időre. Teendők: templomi istentisztelet orgonával s temetések elvégzése búcsúztatókkal tót nyelven. Díjazás: teljes ellátás, lakás és 40 kor. Jelentkezés *július 9-ig* *Ozából József* kántortanítónál, *Radosócz.* via *Holics* (Nyitra m.). 305 1—1

Az «Eötvös-alap» elnöksége a nagykanizsai «Pátria» pótkövégvár vezetésével abban állapodott meg, hogy ennek a kifogástalan berendezésű, nagyszabású, minden ízében magyar vállalatnak gyártmányát a tanintézetek vezetésének és a tanító uraknak figyelmébe fogja ajánlani, egyúttal fel fogja őket kérni, legyenek szivesek ezt a magyar föld termete és magyar kéz készíttette nélkülözhetetlen fogyasztási cikket saját háztartásaikban használatba venni s a fogyasztó közönségnek ajánlani, azért, mert: magyar, azért mert minden más a piacon levő hasongyártmányú cikknél jobb és végezetül azért, mert az *Eötvös-alap* minden eladott dobozból jutalékat kap s annak állandó hasznát hoz.

A magunk részéről nem tudjuk eléggé méltányolni az «Eötvös-alap» elnöksége és választmányának üdvös, helyes, a közgazdasági életkörülményeinket is oly mélyen érintő intézkedését, mint ilyen melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Serétes és golyós

vadászfegyverek

eredeti kitünően szabályozott és belőtt **Browningpisztolyok**, revolvereket, floberteket és karabélyokat, csekely havi törlesztésre szállítja

Nowotny J. fegyvergyáros,
budapesti telepe. Budapest, VI., Nagymező-u. 21. sz.

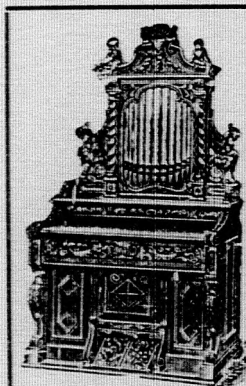
! Kérjen fegyverárjegyzéket !

41—1

Melyik kartárs úr. — Magyaralföldön vasuthoz közel — lenne hajlandó felvidéki tanítót szünetidőre elfogadni, ki ellátásért fizetne. Kérem forduljanak alulírottához, ki szíves fölvilágosítást ad. *Záhorszky Felső-lehotán, Arvamegyében.* 264 3—3

Szenvedő kartársak

figyelmebe ajánlom «Galvani» villamos övkészülékemet, amely tartósságával felülmúlja az összes készülékeket és amellyel igen olcsó. Készülékemmel a következő bajok gyógyíthatók sikerrel: rheuma, csúsz, köszvény, hátfájás, hátgermezbajok, nemü gyengeség, álmatlanság, az összes idegbajok, bémulás, hűdés. Kartársaknak 10% árazedmény. Külön utasítás szerint a készülék segítségével bárki készíthet jó és olcsó villamosfürdőt. Iskolaai szemléltető eszközök e szakmából a legolcsóbbakban. Galvanóról arjegyeket küld Kmoskó István kir. kath. terézianiumi tanító, Nagyszeben, Tereziánium, 11. szám. Villamos készülékek készítése motor-dyamo üzemmel. 291—2

Elsőrendű légszivó-rendszerű harmoniumok specialis beszerzési forrása — Monarchiában.

Elismert elsőrangú műremek csak a Zimmermann-féle

HARMONIUMOK.

Ausztria-Magyarországi képviselője:

Hörl Nándor, Pozsony, Ventur-utca 24. szám.

ARJEGYZÉK INGYEN.

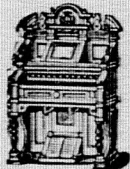
Főtiszt. papság és tanároknak részletfizetésre. Üzletek: Lipcse, Szt-Pétervár, Moszkva, Riga és Londonban.

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 25/B (Tisztviselőtelep.)

Pedális harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-mérettel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomáig. Tanároknak s lelkészeknek különös szalalékeny. Arjegyék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 93

Tanítónők és Tanítók! Kérjék mindenkor és ajánlják mindenütt a valódi «Patria» pótkávé, mely megbízható tősgyökerez magyar gyártmány, minden csomag és doboz «Patria» szerződésünk szerint az «Eötvös-Alap»-nak hasznát hoz, mert is erkölcsi kötelességünk ezen kitünő gyártmányt ajánlani, mely minden kiállításán az első díjat nyerte és minden üzletben kapható. **Zamatos, szindus, jó kávét** csakis a 264

valódi „PATRIA“ pótkávéval

készíthetünk, mely a legjobb hazai nyers anyagokból a legzodonsabban készült és minősége minden más gyártmányt felülmúl.

Stephanum nyomda r. t. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a.

Méhészek figyelmébe!

Pergetett akácmézet, szép fehér szűzejtes keretes lépesmézet, valamint salakmentes, hamisítatlan sárga méhviaszkot vesz a legmagasabb napiáron Budapesti Mézértékesítő Vállalat, Mühlbacher Márton, Bpest, VIII., Telek-tér 2. 283 2—2

NÉPISKOLAI GIMTÁBLÁK

45x60 cm. nagyságban, rendkívül tartós, ölmozott acélbádoglemezről, fehérszínű alapfestéssel, fekete nagybetűs felirattal, az itt látható mintarajz szerint színes magyar címerrel ellátva darabonként 10 koronáért megrendelhetők. ♦♦♦♦♦

A SZENT-ISTVÁN-TARSULAT

könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részv.-társ,

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/B. sz.

Bármely más felirat jutányos áron megrendelhető. 278—

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület szerződést kötött a Gazdák Biztosító Szövetkezetével a Kath. Egyházi Javaknak Biztosítása érdekében.

Az iskolaegyesületnek ezzel az a szándéka, hogy az összes egyházi javak: püspökségek, káptalanok, szemináriumok, szerzetesrendek vagyona, az egyes egyházmegyék területén levő templomok, iskolák, plébániák, tanítói lakások stb. egy helyen és pedig a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél biztosítottassanak s az abból befolyó jutalékok az Iskolaegyesületet illessék meg kath. céljaink és érdekeink szolgálatára. Ezeknek a javaknak biztosításán kívül felvette munkakörébe a magánfelektől szerzendő biztosítási ügyletek lebonyolítását is a tűz-, jég- és életágazatban. Ez utóbbiak biztosításait az alapszabályok szerint megalakítandó plébániái csoportok útján kívánja lebonyolítani. Amiért is felkerjük a plébános, káplán és tanító urakat, legyenek szívesek ebben a munkálkodásunkban bennünket támogatni. — A Gazdák Biztosító Szövetkezet az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesülettel egyetértve egy központi irodát szervezett a biztosítási ügyletek lebonyolítására, ami

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám

(Gazdák Biztosító Szövetkezet) alatt van, érdeklődők ide szíveskedjenek felvilágosításért fordulni, amit minden esetben mindenkinek készséggel fogunk megadni.

Az Orsz. Kath. Magyar Iskolaegyesület központi irodája.

38 21—26